

מוסר וצדק!

הערותיו של פרס היו מאה אחוז בסדר, מבחינה פורמלית, אך השאלה היא אם אנו יכולים להרשות לפורמליות כזו לסדר כך את כל העניינים, חלק?

בן-גוריון ניסה להתפטר, להאריך את חוק ההתישנות. אחרי שראה שכל זה לא עוזר, עשה עניינים שאפילו חברי מפלגתו ספיר וגולדה, ואני אומר לכם שגולדה היא גבר — אינם רואים אפשרות להיכנס לממשלה.

הסכנה האמיתית לדמוקרטיה היא בבן-גוריון, דיין ופרס.

דוגמאות יש בלי סוף. לגבי בן-גוריון — התנהגות בפרשת הנשק לגרמניה. לגבי פרס — התנהגותו בענייני משרד החוץ, עם כל ההאשמות שמטיחה גולדה, בפניו. ולגבי דיין — התנהגותו ככל פרשת המשבר ב-חקלאות, וביחוד אימרת-הכסף שלו, השבוע, ללולנים: "אתם רוצים לעשות הפגנה? ב-בקשה. אני רק מציע לכם, על מנת לחסוך, לתאם אותה עם אנשי-הרוח. תפגינו ביחד!"

המנהיגות וסוס הבטחון

אריה פיקוביץקי, סטודנט באוניברסיטת תל-אביב:

הבעיה היא, כפי שהגדירו אותה באסיפת הסטודנטים במוגרב: יורדת מנהיגות של חזון ועולה מנהיגות של אדמיניסטרציה. הטרדיה של בן-גוריון היא, שהפכו אותו לסמל עוד בימי חייו.

אשר לדמוקרטיה, קשה לומר שהיא משתלבת עם הסימנות של הגידו כן לזקן, או עם מעשי הפרובוקאטור מאור-יהודה שחילק כרוזי הגידו כן לזקן הצודק ושוח' רר ממעצר על-פי פתק.

פרס: "אתה ראינו?"

כן, אני ראינו. כל המנהיגות הצעירה רכבה ועלתה על סוס הבטחון. לכן כדאי אולי להזכיר את אימרתו של קלימנט: "המלחמה היא דבר יקר מדי מכדי להשי-"

מאשים

עודד פילרסקי, סטודנט למדעי-הרוח מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מאשים את פרס.

אירה בידי הגנרלים. על אחת כמה וכמה בידי המנהיגות.

"כולם אחוזים פסיכוזה!"

מענה מחצי שעה נמשכו השאלות. אחרי-כך קם פרס להשיב: תראו, קורה כאן דבר מוזר: יגאל שואל למה לא ידעת? למה לא הסתרת? למה לא חקרת? וכולי וכולי. קמים אנשים שעשו חטא על גבי פשע ואומרים: תעמידו אותנו לדין. קם פרס ואומר: תעשו ועדת חקירה עם שופטים ותחקרו את הכל. שאלתם אותי כאן שאלות אמור לי את שאלתך ואומר לך מאיזו מפלגה אתה. קריאות: מה זה נוגע לעניין? דבר לעניין!

אספר לכם על כך סיפור: ערבי מגיין נשלח ללונדון, ללמוד ביום. כשחזר ביים את ההצגה של שקספיר... נו, איך קוראים לה... זו עם הנסיך מדגמרק.

קריאות מהקהל: המלט, קוראים לזה ב-ערבית!

כן, המלט. ושם ישנו המונולוג עם ה-שאלה להיות או לא להיות. כשהגיעו השח-קנים לקטע לה, פרץ כל הקהל באולם בצעקות: "כן להיות! כן להיות!" תרגו גורא הבמאי, יצא לקהל ואמר: "תראו, שלחתם אותי ללמוד שלוש שנים בלונדון. תסמכו עלי שהבאתי גם את התשובה לשאלה אחת!"

כך אני אומר לכם: תסמכו עלי שיש לי תשובות לשאלות שלכם.

אבל ראשית כל, עלי לומר לכם: אם אתם מקבלים את מסקנות ועדת השרים, אין לכם יותר מה לשאול אותי. אינכם יכולים לומר בדבר אחר כן ובשני לא, כי הרי ועדה זו קבעה שהעניין נגמר, ואם הוא נגמר אין יותר שאלות.

(לפנחס הלמר): הגענו למסקנה שאין דרך להעמיד את הקצין הבכיר לדין. אשר לבן-גוריון, הוא הודיע מתחילה שאינו משתתף בהצבעה. בתחילה גם לא היה ברור ש-התעדה תברר את השאלה. זו היתה צריכה להיות ועדת טרפיק, שתקבע מה יעשה בכל החומר שנאסף. לא בהכרח היתה זו ועדה שתחקר את האמת.

כל אלה שטענו נגד סילוקו של לבון, צריכים לזכור שהוא לחץ על המרכז לסי-לוקם של אנשים אחרים מהועדה המרכזת. מה שמעתי את רוטנשטריין מתקומם או. לא ישר? יש איפה ואיפה? אם קם מנהיג

מתגונן

פרס בעמדת התחמקות שהיתה אופיינית לו: "אני יודע?!" — סאל את גולדה מאיר?

מספר חמש במפא"י ומכרזו שיש בינו חומר סודי נגד חבריו, הוא אינו יכול להיות מנ-היג במפלגה זו, כיום או בכלל. האם זה מותר רק ללבון לאסוף חומר, או לכל חבר מרכז מותר?

אין הוא היחידי שעמד במצב קשה ב-מפא"י. הוא עצמו העמיד רבים אחרים ב-מצב קשה. קריאות: עובדה, שעד שהיא לא אסף חומר סודי לא טיהרו אותה. העלילו עליו, לכן אסף. איננו מבינים רמזים מר פרס, ספק עובדות! אני ער לסתירות שמצא יגאל לביב. מה שמדאיג אותי זה שהוא מוצא תמיד סתירות רק לכיוון אחד. יש בזה אולי יותר נוחות מאשר שאיפה לבהירות. אשר לשאלות: פני-

מול הסטודנטים

עומד שמעון פרס, כשהוא נשען על בקבוק המיץ, מאזין לקריאת-ביניים עוקצנית, מוכן להשיב או להתגונן מפניה. פגישה זו, שהחלה בשעה 8.30 בערב, הסתיימה רק אחרי חצות הלילה.

חס לבון לא תבע להדיח את גיבלי. קריאות: הוא תבע להדיח את מישהו. לא ידוע את מי. צחוק בקהל.

הוא תבע להדיח את שמעון פרס. על-סמך ההאשמות שלא טרח אף לחדאן? יכול להיות ששמעון פרס אדמיניסטרטור, או כבר מותר להעליל עליו עלילות? מדוע לא פיר-סם בפומבי שדרש הדחתי על-סמך האשמות שכלל לא ביררו? כיום אני אולי מדבר לחלל הריק. כולם אחוזים פסיכוזה, עד שכל איש שומע מה שברצונו לשמוע.

קריאות: גם עתונני-הערב אחוזים פסיכוזה? גם הם משוחדים?

אינני יודע. אינני עורך עתון ערב. אחרי הכל אינך יכול לשאול את השכנו מדוע התחלתי דקא עם אשתו! קריאות: אתה מתחמק! איש לא האשים את לבון בפומבי. הוא החליט שהוא אשם!

קריאות: מואשם, והחליט לטפל בדרך שהחליט. אם היסוד הראשון של צדק הוא השיחיון, או שיעמדו שניהם בפני תנאים שהים ב-ועדת-חקירה משפטית.

הנה, יחזקאל סהר נתן פירוש מסויים למילה חשוד, והפרופסורים לא ניזעקו. הוא נתן את הדין, חיו נהרסו, קיבל מאסר-על-תנאי והוטל עליו קנס כבד.

קריאות בקהל: באמת מיסכן! וכל זה בגלל משפט שנאמר או לא נאמר. קריאות: ובגלל תיק שנסגר.

מה זה קדושת הבטחון? קריאות: זה"ל, לא בטחון.

מותר לבקר את זה"ל, הבטחון, כמה ש-רוצים. זה לא היה חילול הבטחון, זה היה חילול האמת. זה היה שקר ולשקר אסור, גם כשמדברים על תנובה, ולא רק על בטחון. דבריו על קציני משרד הבטחון לא הוכחו. הוא אמר שקינתי בית-חרושת בלי אישור. חברי ועדת החוץ והבטחון השתכי-נעו שאין לכך יסוד. ואם אמרו שיש כת צבאית, זה חילול האמת ולא חילול הבטי-חון.

ראש הממשלה אמר שהציעו לו דיקטא-טורה — מותר עדיין במדינת ישראל ל-הציע הצעות טיפשויות, אך כל הזמן שלא מקבלים אותן, המדינה עדיין דמוקרטית.

קריאות: מה עם הצעת אבריאלי? אינני יודע, תשאל אותו. קריאות: מה אמר שרת? שרת חושב כך. מותר לו לחשוב, אתחכה איתו במפא"י.

קריאות: אתה, בכל אופן, לא יודע מי אני מוכן שתהיה חקירה משפטית.

"מהר נתן את הדין"

בעניין המהלומה ללבון, מפני שהוא זוכה: לבון עשה קואליציה נגד מפלגתו. הוא איים על מפלגתו. אינך יכול לדרוש ממני שאצביע למי שמפ"ם רוצה. שמפ"ם ואחדות העבודה יעשו אותו מנהיג במפלג-תם. הוא הרי אדם אמין, כביר, חופשי, אדיר — שיקחו אותו ויעשו אותו מנהיג

למפלגתם. למנהיג העם יש חובות. הוא לא נבחר לנצח ואם אינו מתנהג כראוי, מותר לפטר. משלא עמד בחובות, ניטלות זכויותיו. כל זמן שמצביעים, יש דמוקראטיה. קריאות: גם בפורטוגל מצביעים! וגם ב-רוסיה!

קריאות: מדוע בן-גוריון מוכן כעת לשבת בממשלה בלי ועדת חקירה?

בן-גוריון עיתר. לא פעם כבר יצא מדעתו. ב-46 אמר באותו בניין אהל שדרושה מדי-נה יהודית לאלתה. אמרו עליו שיצא מדעתו. בהצבעה במרכז היו ארבעים אחוז נגדו והוא לא נבהל. כשהוא העלה את עניין חבל לכיש אמרו שהוא אנטי-חלוצי.

בעניין החינוך האחד — הוא היה יחיד ברעתו. בעניין הצבא האחד — אותו דבר. יש מי שדואג לחזון בכל המיקרים שהיה לבחור בין חזון להרגל. כיום יש טענות. וזו שיטה דמוקרטית למופת, שכל מי שיש לו טענות, שכל מי שדורש הלצה, הוא גיבור. הוא לא נבהל מלהיות רוב גדול או רוב קטן במפלגתו, וקרה גם ש-הוא כבר היה במיעוט.

בעניין הצנוורה: האם היא מנעה באיזה מיקרה להתקין, להשמיץ, להוציא דיבה על אחד מהאנשים הנבחרים?

קריאות: איך יכולים לדעת? האם קראנו את המחוק?

אני משוכנע שפירסום הגירסה רק יועיל לעניין הבטחון עצמו. אך כל זמן שפירסום יכול להיות מסוכן — ולו לחיי אדם אחד — אסור לנו לפרסם. אין חוק מיוחד. כך גוריון רצה בחוק ריטרואקטיבי על מנת...

קריאות: מדוע הוא מחתת? אתה יודע? אתה מדבר בשמו? מי גילה לאיתן דניאל מה נעשה בליבה של גולדה ושהיא גבר? מניין לך זאת? עובדת התפטרות? תה אינה אומרת שלא תיכנס לממשלה. שום דבר אינו אומר זאת.

קריאות: העתונים! עתונים הם מקור לא מוסמך. הם מעוניי-נים להכניס סיכסוכים. חוץ מזה, משרד דמוקראטי מתנהל על-ידי אנשים חיים. יכול להיות שבאוניברסיטה אין סיכסוכים והסטוד-נטים כולם מלאכים עלי אדמות, אבל חוץ מהם יש גם אנשים חיים וסכסוכים והתנג-דויות. מה התיאור הזה שדמוקראטיה היא גן-עדן?

"ביגדי עריץ? זו רוחניות?"

איתן רואה בבן-גוריון סכנה לטובת ראייה, למרות שלא נוכח בישיבות הממשלה. אני מסוכן משום שגולדה לא רוצה בי. ומשה דיין מסוכן משום שהת-לוציאט.

קריאות: יש לו הומור מפותח! ואני לא בטוח בכלל שהוא אומנם אמר את זאת ללולנים. קריאות: שיכחיש! אולי הוא עוד יכחיש. אבל הרי אי-אפשר להכחיש הכל, כי לא יהיה זמן בשביל לעבוד.

קריאות: שיכחיש! אולי הוא עוד יכחיש. אבל הרי אי-אפשר להכחיש הכל, כי לא יהיה זמן בשביל לעבוד.

(המשך בעמוד 18)

